

DIOGENES. 412-323 f.Kr.

5 blöð qto.

II-5.

Diogenes (412-323 f. Kr.)

Var fæddur í Sinope á norðvesturhlétti Ásía og á hann er kafa tekið þátt í mynstfólsum fæðun síns í ættun og flúid til Athéna borgar; þar kynntist hann lori svini Sókratesar, hendingjannum Antisthenes, sem Sókrates sagði um, að dræmleik og gorgjörum gæddist út um götin á stíðslymni hans. Antisthenes var þó einn meðal hinna frögustu lori-
 soeina Sókratesar og alkrumur fyrir hinar næmru og óhöflunum meður
 sínar og þá eigi áður fyrir stúlning hans á Kennningum Sókratesar
 um dygðina, sem hún eðstu gæði, en á nei meðan hátt þó, því að
 dygðin væri óháð valdi stýrijunanna, um stjörn manna á gæði sínu,
 en vegna þessarar stöðunnar Antisthenesar er hann álitinn stofnandi
 hins kyniska skóla.

Þingadarháttum sínum lagadi Diogenes svo einhennilega, að menn
 hölluðu hann Sókrates hinn útstæta: Hann hafdist sem só við í
 hennu sinni og dráttu ís frá-ansu. Því var það, einhverju sinni, er
 hann sá ungling notknum dréttu vatni úr lofa sínum, að Diogenes
 fleygði ausunni frá sér með fyrirlitningu, því nú þyfti hann hennar
 ætti með lengur, þar sem hann gæti dréttleik úr lofa sínum, einu og drengurinn.

Þegar Diogenes var spurður, hvar hann þætti fallegast, svaradi hann:
 "Einafötleg røða".

Einhverju sinni sá hann Diogenes ganga um stroti Athéna borgar,
 vinnan um mannsþröng niðla með laupsa í hendinni og loquendi ljósi;
 lýsti hann þá framman í hvern mann sem mætti honum og meður

margu hvernissa vid, því þeir áttu stöki von á að leynandi ljósið
vori borið upp að augnum þeirra, á þess að fækkara væri um þáðfengis.
Diogenes var því spurdur hverju þetta satti og að hverju hann væri að
leita.

"Að manni!" svarði Diogenes og hélt leiðar símar með kaupmanni.
Að leið hans til Aegina varð hann á vegi sjóræningja, sem tóku hann
höndum og seldu hann sem fædd í eyjarni Kreta. Þegar kaup-
andinn spurði Diogenes, hvada atvinnu hann kynni og hvað það
legi fyrir hann að gera, sagði hann:

"Að ráða ofir mönnum!"

Og við þann sem seldi hann, sagði hann:

"Spygjið fyrir, ef einhverjum stýlali vanta húsboða!"

Kenidas í Korintuborg Keyptri Diogenes til þess að sýni hans gætu
notið kemislu hans og uppeldis og sagði, að með Diogenes hefði
gödur og göfugur andi borist inn í heimili hans.

Rófus varð Diogenes leysingji og tóti þá upp sömnu lífuáðarhátta
sína sem áður.

Diogenes átti heima í Kraneion, austanvert við Korintuborg, þegar
Alexandri mikli kom þangað til að ^{láta} þessum ljósa sig fyrir þorringja
móti Persum og heimsoðki Diogenes. Þetta einhennilega manni og
spurði hann, hvers hann óstadi sér.

"Veltid yður aðeins ofurleikid til hlíðar, svo sólin geti stáinid á mig,
svarði Diogenes. Sagði þá Alexandri:

31.

"Eft þj uðri elki Alexander, mundi þj óska þess, að þj uðri 123
Diogenes." A

Með nokkurnvögum áriðanlegum heimildum er svo talið
að þessir tvö mikilmenni heimsins, hafi andlát báðir
sama daginn: Diogenes í Korintuborg, 89 ár ^{gamall.} ~~á aldri~~ af
Alexander í Babylon, aðeins 33 ára ^{á aldri} ~~gamall~~, árið 323
f. Kr.

Anníming Kómminga þessara er alvarleg og lördóm ríft: Réttid er í sífeltri andstöðu við dauðann. Þakmark lífsins er að yfirvinna þúðilla með stöðugri ástundum hins Góða, og þar eru sterkustu og lín sannleikurinn, réttlætis og andmýktin. Þrokafullur maður, sjálfþingingslegur og láti, þelkur eltili til þessara dýgða, sem honum eru þó lífsnauðsynleg í baráttu sinni fyrir hans eigin lífi og jafn nauðsynleg fjöðlunum, til þess að líf hans og alls heimsins fái borid sigur úr býfunni móti him sístær- andi afli hins ulla í heiminum.

Þrem hundruð árum eftir að Kómmingar þessar voru uppi í hinum sandlogu löndum, kom fram maður notaður í nágranna löndunum, sem eftanest hefir þelst þot og byggt lífsstöðunar sínar í þeim, þótt breyttar voru frá öndverðu; það var heimspekingurinn Diogenes, sem sagdi við Alexander mikla, þegar hann heimsótti hann og spurdi hann hvers hann óstadi sér þar sem hann sat á stratum, en Diogenes svaradi: „Vélta þér til hlíðar, maður, svo sólin fái að skína á mig.“

Alexander vand svo hrifinn af þessu svari, að hann sagdi: „Því og ekki Alexander, vildi ég óska að ég væri Diogenes.“

Það er með góðum heimildum sagt, að þessi tvö mikilvæmi heimsins hafi ~~st~~ badi andast í einum og hinum sama lagi, árið 323 f. Kr. Alexander í Babilon, en Diogenes í Korintuborg.

Það hefir því að líkindum verið þessi ein Kerui manna, sannleikurinn, réttlætis og andmýktin, sem Diogenes var að leita að í Fari Apennuborgaranna er hann gellti með ljóskerid í heudinni ^{ad} ~~me~~ sóljörtunum lagi til nunn stóti borgarinnar og bar það eftir að augunum

á þeim sem hann mætti og þeir spáðu hann forvið: „Oð hverju eru
á leit?“ Og hann svaraði: „Oð manni!“

Oð slékkum „manni“ sem Diogenes leitadi á, erum veir allir
ávalt á leit. Manni samleikans, hétellokisins og andmyktar
innar. En hefir oss helist á finna hann?